

Actieplan voor Mechels taalbeleid 2.0

1. Inleiding

In Mechelen spreekt 26%¹ van de leerlingen in het basisonderwijs thuis geen Nederlands. Een goede kennis van de Nederlandse taal is nochtans een voorwaarde voor een succesvolle schoolloopbaan, toegang tot de arbeidsmarkt, maatschappelijke integratie,... Rekening houdend met een toenemende meertalige werkelijkheid, is het stimuleren van de Nederlandse taalkennis één van de grootste uitdagingen binnen een multiculturele stad als Mechelen. Niet enkel kinderen en jongeren, maar ook nieuwkomers van oudere leeftijd hebben vaak nog onvoldoende kennis van de Nederlandse taal en moeten de kans krijgen deze taal te leren en te oefenen. Ook zij hebben immers nood aan een goede kennis van de Nederlandse taal om een mooie toekomst uit te bouwen.

Een rijke kennis van het Nederlands is m.a.w. essentieel en bovenstaand cijfer maakt duidelijk dat er sterke initiatieven nodig zijn om de Nederlandse taalkennis te verrijken. We moeten zorgen dat alle Mechelaars elkaar verstaan en dezelfde kansen krijgen en grijpen. Iedereen wordt er immers beter van: het zorgt ook voor een versterking en verdieping van de samenleving. We kunnen elkaar pas kennen als we elkaar verstaan. Deze ambitie is ook opgenomen in het bestuursakkoord, ondanks eerdere initiatieven uit verleden.

“Met een intensief actieplan Nederlands zorgen we ervoor dat meer Mechelaars behoorlijk kunnen communiceren in het Nederlands. De kennis van het Nederlands is onontbeerlijk om een volwaardige plaats in onze samenleving te bekleden en is een onmisbare hefboom naar emancipatie en sociale promotie. Meer anderstalige nieuwkomers die in Mechelen komen wonen, moeten Nederlands kennen of leren. We streven ernaar dat meer Mechelse kinderen het Nederlands ook thuis als taal hanteren. Tegelijk erkent de nieuwe coalitie de meerwaarde van het kunnen communiceren in de moedertaal van uw ouders of grootouders.”

Mechelen wil de komende zes jaar dan ook actief verder werken aan een stad waarin het gebruik van de Nederlandse taal op een positieve manier wordt gestimuleerd. De stad Mechelen verwacht/ vraagt hiervoor inspanningen van de anderstalige en Nederlandstalige Mechelaars, van verenigingen, organisaties, scholen en andere actoren in de stad (vb. projectvoorstel rond taalbeleid in Woonpunt Mechelen). De stad wil hierin ook een voorbeeldfunctie vervullen. Dit actieplan vormt het kader waarin deze ambitie vorm krijgt.

Dit vanzelfsprekend in een constructieve, open samenwerking met alle partners op het terrein. Op die manier moet een gedragen plan vorm krijgen waar de hele Mechelse gemeenschap kan achter staan. Om het taalactieplan van de stad verder bekend te maken en linken te leggen met taalacties van andere organisatie, zal de stad waar mogelijk ook deelnemen aan extern overleg (vb. NT2-overleg georganiseerd door het Huis van het Nederlands).

¹ Cijfergegevens schooljaar 2011-2012. Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

2. Ruimere beleidscontext

Cijfergegevens

In Mechelen wonen Mechelaars van ongeveer 128 verschillende nationaliteiten. 27,5% van de totale Mechelse bevolking, dit is meer dan 1 op 4, heeft een migratieachtergrond: 46% is afkomstig uit de Maghreblanden (Marokko, Algerije, Tunesië), 10% uit de Oost-Europese EU-landen (Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland, Litouwen, Bulgarije, Roemenië), 8% uit Turkije en eveneens 8% uit de andere landen van Azië (alle landen op het Aziatische continent, met uitzondering van Turkije, Rusland, Japan, Zuid-Korea en een aantal staten uit de Stille Oceaan). Het merendeel heeft de Belgische nationaliteit.

De anderstalige nieuwkomers, in het totaal 2.063, die zich in Mechelen hebben gevestigd tussen 2010 en 2012, hebben samen 100 verschillende nationaliteiten en spreken samen 81 verschillende moedertalen. De grootste groep nieuwkomers komt uit Marokko (15%), Indië (10%) en Nederland (10%). Gevolgd door Armenië (8%), Polen (6%) en in mindere mate Spanje (5%) en Roemenië (4%). Ook Rusland (3%), Syrië (2%) en Hongarije (2%) horen thuis in deze top-10. Opvallend is dat 26% van de nieuwkomers 'andere nationaliteiten' heeft. Het gaat om 505 personen die maar liefst 85 nationaliteiten hebben. Elke nationaliteit vertegenwoordigt minder dan 30 nieuwkomers. Arabisch en Berbers, Armeens, Pools, Russisch, Engels, Spaans, Bulgaars, Frans en Roemeens zijn de moedertalen van 69% van de aangemelde nieuwkomers.²

Superdiversiteit en lokaal (taal)beleid

Bovenstaande cijfers tonen aan dat Mechelen gekenmerkt wordt door een grote etnisch-culturele diversiteit. De 21ste eeuw is een eeuw van superdiversiteit. Migranten komen tegenwoordig uit alle hoeken van de wereld. Dit zorgt voor een grote diversiteit van mensen met etnische, taalkundige, religieuze en culturele achtergronden. Het belang van het Nederlands als contacttaal/communicatietaal binnen deze meertalige context neemt dan ook sterk toe. Deze realiteit plaatst het beleid ook voor heel wat uitdagingen. Het dwingt het beleid o.a. na te denken over haar visie op taal en taalbeleid. Een uitdaging die we binnen dit taalactieplan zeker niet uit de weg willen gaan, integendeel. Het ontwikkelen van een visie op taal zien we als een belangrijke opdracht van de stuurgroep taalactieplan (zie infra).

Het is de ambitie van het stadsbestuur om gelijke kansen te garanderen/te creëren voor alle Mechelaars opdat eenieder op een gelijkwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving. Dit vraagt een beleid dat zich aanpast aan een steeds veranderende context als gevolg van socio-demografische evoluties en een toenemende etnisch-culturele diversiteit. Verschillende diensten en organisaties (scholen, kinderdagverblijven, welzijnsorganisaties,...) op het grondgebied van Mechelen worden geconfronteerd met een steeds diverser publiek.

² Bron: Publicatie Mechelen in cijfers: etnisch-culturele diversiteit in Mechelen, Prisma vzw, november 2013.

Hoe kunnen we stadsambtenaren, leerkrachten, kinderverzorgers, welzijnswerkers, enz. wapenen om om te gaan met deze superdiversiteit, een veranderend doelpubliek en nieuwe maatschappelijke noden?

Het ontwikkelen van een lokaal beleid gericht op het creëren van gelijke kansen en het bevorderen van sociale mobiliteit en emancipatie van kansengroepen is een belangrijke uitdaging voor een stad. Opleiding en onderwijs worden als belangrijke hefboomen beschouwd voor een opwaartse sociale mobiliteit. Maar ook het bevorderen van de kennis van de Nederlandse taal en de sociale interacties tussen Mechelaars, positieve rolmodellen en succesverhalen zijn elementen die de sociale mobiliteit en emancipatie van kansengroepen kunnen bevorderen. Het voorliggend taalactieplan dient gelezen te worden binnen deze ruimere beleidscontext.

3. De taalwetgeving in een notendop³

In België kan het taalgebruik enkel worden geregeld voor een beperkt aantal domeinen, namelijk het openbaar gezag en bestuur, het gerecht, het onderwijs, de sociale betrekkingen tussen werkgevers en werknemers alsook voor de officiële documenten die bedrijven moeten gebruiken. De taalwetgeving in bestuurszaken legt vast in welke taal (of talen) de overheid moet communiceren met haar burgers en vaak ook omgekeerd.

Wat zijn de regels voor de gemeenten in het homogeen Nederlandse taalgebied ?

Van overheid naar burger. In haar relaties met inwoners van het homogeen Nederlandse taalgebied gebruikt de overheid het Nederlands. Dat geldt zowel voor de individuele betrekkingen als voor de berichten en mededelingen die voor het publiek zijn bestemd. Ook formulieren en officiële akten worden uitsluitend in het Nederlands gesteld.

Van burger naar overheid. Inwoners van een gemeente van het homogeen Nederlandse taalgebied mogen uitsluitend Nederlands gebruiken in hun contacten met hun gemeente. Briefwisseling of vragen die aan het gemeentebestuur worden gericht moeten dus in het Nederlands.

Nog enkele nuances:

Hoffelijkheidsbeginsel. Personeelsleden van de plaatselijke diensten mogen inwoners uit een ander taalgebied in hun eigen taal te woord staan. Dat is wettelijk toegestaan, maar is geen verplichting. Een particulier die uit Brussel of Nijvel naar het gemeentebestuur belt en het Frans gebruikt, mag in die taal worden geantwoord.

Toeristische mededelingen. In toeristische centra mogen de mededelingen die voor toeristen bedoeld zijn, zoals een brochure of gebruiksinformatie van de parkeerautomaat, opgesteld worden in minstens de drie landstalen (Nederlands, Frans,

³ Bron: Leidraad voor een goed Vlaams beleid. Vlaamse overheid, Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, Coördinatie Vlaamse Rand. Zie ook bestuursakkoord stad Mechelen; “4. Mechelen is een Vlaamse en Nederlandstalige stad en we zetten daar volop op in. De taalwetgeving wordt consequent toegepast.”

Duits). De gemeenten moeten hiervoor de toestemming krijgen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Vreemde talen. Uitzonderlijk staan de instanties die toezicht houden op de naleving van de taalwetgeving toe dat er in bijzondere gevallen naast de bestuurstaal ook in beperkte mate andere talen worden gebruikt. Er bestaan hiervoor geen wettelijke criteria, maar uit de praktijk zijn wel een aantal voorwaarden af te leiden die, als zij strikt worden opgevolgd, de kans op gegronde klachten vermindert:

1 De gemeente maakt geen systematisch gebruik van de vreemde taal, maar slechts bij wijze van uitzondering of als overgangsmaatregel (bv. in het kader van de integratie van nieuwkomers).

2 Het gebruik van de vreemde taal dient een bijzonder doel, zoals het informeren van bepaalde doelgroepen over het bestaan van een welbepaalde dienstverlening (bv. lessen Nederlands).

3 De anderstalige boodschap wordt in de eerste plaats ook in de bestuurstaal gesteld en is slechts een vertaling van de Nederlandse tekst. Er wordt dus niet meer of andere informatie gegeven in de vreemde taal dan in het Nederlands. Bovendien wordt aangegeven dat de anderstalige tekst een vertaling is door dit te vermelden op het document.

4 De anderstalige tekst is bestemd voor een bijzonder doelpubliek (bv. enkel voor de groep nieuwkomers of een bepaalde wijk waar zeer veel anderstaligen wonen).

4. Doelstelling taalactieplan

4.1 Voorgeschiedenis

De stad Mechelen organiseerde op 5 februari 2010 de Ronde Tafel Taalachterstand rond de thema's: taalachterstand en onderwijs, taalachterstand en tewerkstelling, taalachterstand en huisvesting en taalachterstand en niet-reguliere taalinitiatieven. Op basis van de conclusies/uitkomst van deze ronde tafels werd door de stedelijke administratie een voorstel van taalactieplan uitgewerkt. De input (knelpunten, leemtes, behoeften, mogelijke oplossingen) van de deelnemers aan de Ronde Tafel Taalachterstand vormde de basis van het actieplan. Dit voorstel van actieplan werd vervolgens nogmaals afgetoetst bij de betrokken stadsdiensten en het Huis van het Nederlands. Op basis van de bijkomende input werd het actieplan aangevuld en verder uitgewerkt.

Dit initieel actieplan vormt de basis van het 'Actieplan voor Mechels taalbeleid 2.0.'

4.2 Krachtlijnen Actieplan voor Mechels taalbeleid 2.0

Regierol lokaal bestuur

Het realiseren van taalstimulerende acties in Mechelen veronderstelt een intensieve samenwerking tussen verschillende partners (lokale overheid, Prisma vzw, Huis van het Nederlands, CBE Open School, de (hoge)scholen, etc.). Volgens Kris Van den Branden (KULeuven)⁴ zijn er verschillende redenen waarom een lokaal bestuur hierin een leidende regierol kan opnemen:

1. Lokale besturen organiseren diverse diensten (cultuurdienst, sportdienst, openbare bibliotheek, welzijnsdiensten, integratiedienst,...) die in een taalstimulerend beleid een cruciale rol kunnen spelen; zij kunnen er op die manier actief toe bijdragen dat onderling overleg, samenwerking en afstemming vlot kunnen gebeuren.
2. Lokale besturen kunnen de belangen en pedagogische visies van individuele scholen en onderwijsnetten overstijgen; ze kunnen scholen van diverse netten samenbrengen, trachten verschillende belangen te verzoenen en verschillende visies en aanpakken als complementair uit te spelen, eerder dan als concurrentie.
3. Lokale besturen beschikken over materiële en infrastructurele middelen die in de uitvoering van een taalstimulerend beleid van groot belang kunnen zijn.
4. Lokale besturen kunnen zorgen voor continuïteit in de uitvoering van projecten en het behoud van sleutelfiguren in de netwerking.

Kris Van den Branden koppelt elk van de vier bovenstaande factoren aan een hedendaagse visie op hoe taalontwikkeling verloopt:

1. Door de inbreng van diverse diensten en partners kan voor kinderen, jongeren en volwassenen een ruime waaier aan taalleerervaringen ontstaan, waarbij de betrokkenen (vaak in authentieke contexten) diverse soorten boodschappen moeten begrijpen en produceren, zich tot verschillende gesprekspartners moeten richten, verschillende soorten teksten en informatie moeten verwerken en diverse deelvaardigheden geïntegreerd moeten inzetten. Variatie en herhaling doen leren. Tevens krijgen door de inbreng van diverse gemeentediensten (sport, cultuur, welzijn,...) kinderen, jongeren en volwassenen de kans om vanuit hun eigen interesses in een taalstimulerende ervaring te stappen en hun eigen talenten en competenties in te zetten.
2. Zonder het immense belang en potentieel van taalleerervaringen op school in twijfel te trekken, kan het maximaliseren van buitenschoolse taalleerervaringen aan veel leerlingen kansen bieden om allerlei taalcompetenties in authentieke contexten of op andere manieren te oefenen en competenties die in school weinig aan bod komen verder te ontwikkelen; tevens kunnen buitenschoolse taalleerervaringen verrijkend zijn door jongeren bijkomende kansen te geven om *zelf* initiatief en verantwoordelijkheid te nemen, mee acties uit te voeren.

⁴ Bron: "Taalbeleid in het kwadraat: Krijtlijnen voor een taalstimulerend jeugdbeleid op gemeentelijk niveau". Kris Van den Branden.

stippelen, eigen leerroutes te bedenken en in een aantal gevallen in de rol van tutor te kruipen eerder dan in die van lerende.

3. Ook al is voor taalontwikkeling de kwaliteit van de interactie tussen lerende en gesprekspartner van essentieel belang, toch kunnen bepaalde infrastructurele en materiële voorzieningen sterk ondersteunend zijn. De wereld van de multimedia biedt weergaloze kansen voor jongeren om taalrijke ervaringen op te bouwen: lokale besturen hebben allerlei mogelijkheden om jongeren workshops, faciliteiten en cursussen op dit vlak aan te bieden. De openbare bibliotheek beschikt over een rijkdom aan informatie en informatiebronnen. Jeugddiensten beschikken vaak over allerlei materialen en koffers die kunnen worden uitgeleend. Cultuurverenigingen kunnen jongeren in omgevingen (zalen, repetitieruimtes, podia) brengen die veel taal uitlokken en die hun leefwereld opengooien; speelpleinen, sportverenigingen en spelfaciliteiten leveren een rijkdom aan interactiepartners op.

4. Continuïteit is van essentieel belang voor taalontwikkeling. Taalontwikkeling is geen kwestie van een beperkt aantal supermomenten, maar van de aaneenschakeling van duizenden kleine interacties waarbij taal gelezen, gesproken, beluisterd en geschreven moet worden. Gemeentediensten kunnen rode draden van taalleerervaringen spinnen van de prille peuterleeftijd tot aan het afstuderen van jongeren (en daarna). De aandacht voor continuïteit op het gebied van taalontwikkeling wordt in luik III van het taalactieplan vertaald door de verschillende acties te clusteren per specifieke context (de voorschoolse context, de schoolse context, de vrijetijdscontext,...).

Bovenstaande toont aan dat er binnen stedelijke diensten (maar ook externe organisaties) heel veel kansen liggen om taalleerervaringen aan te bieden aan kinderen, jongeren en volwassenen. Binnen deze context krijgt de toeleiding van anderstalige kinderen, jongeren en volwassenen naar bijvoorbeeld het Nederlandstalige vrijetijdsleven, als oefenplaats voor het Nederlands, een belangrijke plaats binnen het taalactieplan. Tegelijkertijd zijn er ook acties opgenomen in het taalactieplan die inzetten op het toegankelijk(er) maken van deze diensten. Een toegankelijkheidstraject zal echter niet enkel rekening moeten houden met talige drempels maar evenzeer met culturele en sociale drempels en dient zodoende ingebed te worden in een ruimer diversiteitsbeleid (buiten de scope van dit taalactieplan).

Binnen de zojuist beschreven regierol dient er ook aandacht besteed te worden aan de centrumfunctie die een stad als Mechelen in dit verband kan opnemen. De stad Mechelen heeft ondertussen ook al heel wat expertise uitgebouwd op het gebied van het stimuleren van de kennis van de Nederlandse taal in een stedelijke context. Omliggende gemeenten kunnen hiervan leren en samenwerkingsverbanden rond concrete projecten kunnen op vraag onderzocht worden (uiteraard rekening houdend met de budgettaire beperkingen van de stad).

Aandacht voor meertaligheid

Kinderen, jongeren en volwassenen moeten het Algemeen Nederlands beheersen om in deze samenleving hun weg te vinden. Dit was de centrale gedachte bij de opmaak van een taalactieplan. Tegelijkertijd erkent het stadsbestuur de thuistaal van anderstalige kinderen/jongeren in dit proces. Een rijke moedertaal maakt immers dat jonge kinderen zich vlotter het Standaardnederlands eigen maken. Deze visie rond meertaligheid wordt ook onderschreven door wetenschappelijk onderzoek (zie Steunpunt Diversiteit & Leren (UGent), Centrum voor Taal en Onderwijs (KULeuven), Kind en Gezin) en vindt meer en meer ingang binnen verschillende organisaties (scholen, kinderdagverblijven,...). Bij de realisatie van de acties in het kader van het taalactieplan, zal geprobeerd worden om steeds de nodige aandacht te geven aan het aspect van meertaligheid en op welke wijze de kennis van meerdere talen positief benut kan worden bij ontwikkeling van de kennis van de Nederlandse taal.

Investeren in een structurele aanpak

Het voorliggend actieplan houdt rekening met de huidige budgettaire beperkingen en is gebaseerd op het bestuursakkoord van Mechelen voor 2013 – 2019 en het werk van de voorbije legislatuur. Het taalactieplan bouwt op deze manier verder op bestaande acties en probeert waar mogelijk en nodig deze acties op elkaar af te stemmen en te optimaliseren/uit te breiden. Daarnaast wordt er in het actieplan ook aandacht besteed aan de wijze waarop het aanbieden van taalleerkansen in de toekomst (nog) meer structureel kan ingebed worden in de dagdagelijkse werking/organisatiestructuur van zowel de eigen stedelijke diensten als de externe organisaties waarmee de stad nauw samenwerkt in het kader van dit actieplan. Een taalarme thuiscontext al dan niet in combinatie met de afwezigheid van het Nederlands in de thuissituatie zorgt er vaak voor dat de kennis van het Nederlands bij leerlingen onvoldoende is. Ondanks dat kinderen steeds meer opgroeien in gezinnen waar Nederlands niet de thuistaal is en de beheersing van meerdere talen zeker een troef is, blijft een goede kennis van het Nederlands noodzakelijk om te kunnen functioneren in onze maatschappij. Door te kiezen voor structurele maatregelen ivm het bevorderen van de kennis van de Nederlandse taal, hopen we een duurzaam effect te bekomen. Kris Van den Branden (KULeuven) wijst in dit verband o.a. op belang om te investeren in begeleiders, leerkrachten, vrijwilligers, kinderverzorgers,... met het oog op het aanbieden van taalleerkansen in hun contacten met kinderen, jongeren en volwassenen. Binnen een onderwijscontext formuleert hij het als volgt: “Ingrepen in onderwijssysteem - meer geld, andere structuren - kunnen helpen, maar uiteindelijk is taal-op-school een verhaal dat zich - elke dag - tussen leerkrachten en leerlingen afspeelt. Alle leerkrachten verdienen de best mogelijke opleiding en ondersteuning om nog beter te worden in het communiceren met leerlingen en in het bieden van taalstimulering. Want uiteindelijk is, volgens Popper, een verbetering altijd een zaak van personen, en niet van instellingen.”

Binnen een schoolse context kan de stad bijvoorbeeld een belangrijke impuls geven door de scholen netoverschrijdend te ondersteunen bij het opmaken van een talenbeleid(splan) (cfr. Bestuursakkoord 260).

Procesmatig werken

Het voorliggend taalactieplan moet beschouwd worden als een “work-in-progress”. Voor de verdere uitwerking/opvolging van dit taalactieplan zal een stuurgroep opgericht worden. Volgende factoren⁵ (door onderzoek naar voren geschoven voor hun faciliterend effect bij het uitwerken van een taalbeleid) zullen door de stuurgroep opgenomen worden:

- Op welke wijze betrekken we cruciale stakeholders van in het begin bij het denken doeproces?
- Hoe informeren we alle partijen uitvoerig over doelstellingen, acties en verloop van het taalbeleid?
- Hoe/wat kunnen we leren uit goede praktijken (en niet enkel uit mislukkingen)?
- Wat zijn sterktes en troeven die omgevingen bieden en hoe kunnen we van daaruit een positief, ambitieus, eigenzinnig taalbeleid voeren?
- Hoe combineren we *top-down* denkwerk en impulsen met *bottom-up* werk aan de basis?
- Waar zetten we externe expertise in en hoe kunnen we leren van ervaringen van andere gemeenten en regio's?
- Hoe evalueren we de acties? (met aandacht voor de meetbaarheid van de acties: Hoe kunnen we het effect van de acties meten?)
- Hoe informeren we alle partijen uitvoerig over doelstellingen, acties en verloop van het taalactieplan?

Algemene doelstelling:

De stad Mechelen wil de leefbaarheid in Mechelen tussen anderstalige en Nederlandstalige Mechelaars bevorderen.

Dit doen we door:

1. *De communicatie tussen de stad Mechelen en de anderstalige burger te optimaliseren. (taalafspraken en toegankelijkheid)*
2. *Het contact tussen de Nederlandstalige en anderstalige burger te stimuleren. (samenleven)*
3. *In te zetten op een rijke kennis van de Nederlandse taal en taalpromotie bij kinderen, jongeren en volwassenen. (taalbeleid en taalpromotie)*

⁵ Bron: “Taalbeleid in het kwadraat: Krijtlijnen voor een taalstimulerend jeugdbeleid op gemeentelijk niveau”. Kris Van den Branden.

De stad Mechelen gelooft in de interactie tussen Nederlandstaligen en anderstaligen, communicatie is immers wederkerig, en wil daarom acties ondernemen om zowel de anderstalige Mechelaar (extern) als de eigen diensten te:

- Informeren
- Sensibiliseren
- Ondersteunen

De stad Mechelen engageert zich om in te zetten op acties rond toegankelijkheid, samenleven, taalbeleid en taalpromotie. Deze acties zijn gericht op enerzijds de Nederlandstalige samenleving (eigen stadsdiensten, Mechelse organisaties/verenigingen/...) en anderzijds de anderstalige Mechelaar.

Het leren en het spreken van het Nederlands is een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven in Vlaanderen.

Na deze legislatuur staat de stad Mechelen bekend als een stad waarin anderstaligen en

Nederlandstaligen op een open, respectvolle en positieve manier communiceren met elkaar.

Dit maken we concreet en is te meten/ merken aan:

- Er is een behoeftedekkend aanbod NT2 in Mechelen opdat anderstalige volwassenen snel en goed Nederlands kunnen leren
- Anderstaligen en Nederlandstaligen worden op een positieve manier gesensibiliseerd en gestimuleerd om actief Nederlands te gebruiken
- Verenigingen en organisaties zijn toegankelijk voor anderstaligen
- Het stadsbestuur voert een actief taalbeleid
- ...